

TAUST	2
HETKEOLUKORD	3
Tabel 1 – Maakondlike noortekogude asutamine ja juriidiline vorm	3
Tabel 2 – Maakondlike noortekogude liikmed 2008. aasta aprillis.....	4
Tabel 3 – Maakondlike noortekogude liikmete valimine	5
RIIGIEELARVELISE ERALDISEGA TOETATUD TEGEVUSED 2007. AASTAL	6
Tabel 4 – Maakondlike noortekogude alustatud tegevused liigiti	6
Tabel 5 – Maakondlike noortekogude algatatud tegevused maakonniti ⁹	7
Tabel 6 – Maakondlike noortekogude poolt edukalt korraldatud koolitused 2007. aastal.....	8
NOORTEKOGUDE KOOSTÖÖ MAAVALITSUSTE JA TEISTE ORGANISATSIOONIDEGA	8
Tabel 7 – Maakondliku noortekogu osalemine tööruhmades ja komisjonides	9
NOORTEKOGUDE OMAVAHELINE KOOSTÖÖ	10
RIIGIEELARVELISE ERALDISEGA TOETATAVAD TEGEVUSED 2008. AASTAL.....	10
Tabel 8 – Maakondlike noortekogude planeeritud tegevused 2008. aastal.....	11
PROBLEEMID JA KITSASKOHAD MAAKONDLIKE NOORTEKOGUDE TEGEVUSE JUURES.....	11
Tabel 9 – Maakondlike noortekogude tegevusel esinevad probleemid	11

TAUST

Noorte¹ aktiivne osalemine otsustusprotsessides ja tegevustes kohalikul ja regionaalsel tasandil on lahutamatu osa demokraatliku ühiskonna arendamisest. Aktiivne osalemine tähendab enamat kui osalemine esinduskogude valimisel või teiste poolt korraldatud ettevõtmistes. Noorte osalus ja aktiivseks kodanikuks olemine juba varajasesst noorusest, tähendab noorte õigust, võimalust ja soovi ühiskonnaelu positiivselt mõjutada.

Kohalikud omavalitsused ja maavalitsused on noortele kõige lähemal asuvad osalemise tasandid, seega omavad need suurt rolli noorte osaluse edendamisel. Noori kaasates tagavad võimud olukorra, kus noored mitte ainult kuulevad ja õpivad demokraatia ja kodanikuks olemise olemust, vaid neil on reaalne võimalus tunda ennast ühiskonna täisväärtusliku liikmena. Väga oluline on noorte võimalus mõjutada ning kujundada otsuseid just noorena, mitte tulevikus, täiskasvanuna.

Noorsootöö strateegia 2006-2013 raames on noorte osaluse valdkonna korraldamiseks ja arendamiseks kavandatud järgmised meetmed:

Meede 30: luua võimalusi mitte-organiseerunud noorte esindatuseks riiklikul, maakondlikul ja kohalikul tasandil; Meede 31: noortekogude loomise ja nende järjepidevuse toetamine toimimispõhimõtete väljatöötamise ja teavitustöö kaudu kohalikele omavalitsustele; Meede 32: noorte osalusmotivatsiooni ja -harjumuse kujundamine

Noorte osaluse edendamiseks maakondlikul tasandil on Eestis maavalitsuste juurde alates 2006. aastast loodud maakondlikud noorte osaluskojad – maakondlikud noortekogud. Noortekogude loomise kohustus maavalitsuste juurde tuleneb Haridus- ja Teadusministeeriumi ja Siseministeeriumi vahel 20. detsembril 2005. a. sõlmitud koostöölepingus nr 10-19/1027 sätestatust.

Maakondlikel noortekogudel puudub üldjuhul juriidiline staatus ning nende koosseisu on valitud või delegeeritud noored. Noortekogu eesmärgiks on võimaldada noortel osaleda otsustusprotsessides ning kaitsta enda huvisid neid puudutavates valdkondades maakondlikul tasandil.

Noortekogu peab tagama noortele võimaluse rääkida kaasa otsustusprotsessides ning olla rohkem kaasatud otsuste tegemisse, mis puudutavad noorte elu, omada võrdseid võimalusi ning aktiivsemalt osaleda ühiskonnas ja ühiskondlikus elus. Noortekogu peab olema sidevahend noorte, maavalitsuse ja omavalitsuste vahel.

Noortekogu eesmärkide saavutamiseks on oluline, et selle esindajad oleks kaasatud võimalikult paljudesse aruteludesse ning eelkõige otsustamisse sellistes valdkondades nagu maakonna üldareng (regionaalne areng), ühiskondlik transport, keskkond, noortepoliitika, haridus, noorsootöö, kuriteoennetus jne.

¹ Noorsootöö seaduse mõistes on noor 7-26 aastane inimene

HETKEOLUKORD

Vastavalt Haridus- ja Teadusministeeriumi ja Siseministeeriumi vahel 20. detsembril 2005. a. sõlmitud koostöölepingule nr 10-19/1027 koordineerivad maakondlike noortekogude tegevust maavalitsused. Maavalitsuste ülesandeks on ka regulaarse ülevaate koostamine noorte osalusvõimalustest ja nende arendamiseks vajalike arengute analüüsimine.

Maakondlike noortekogude tegevust toetatakse 2008. aastal riigieelarvelistest vahenditest 450 000 krooniga mis jaguneb noortekogude vahel võrdselt. Riigieelarvelise eraldise kasutamise tingimused määratakse Eesti Noorsootöö Keskuse kui Haridus- ja Teadusministeeriumi allasutuse ning maavalitsuste vahel sõlmitavate riigieelarvelise eraldise kasutamise lepingutega. Toetuste eraldamisel lähtutakse noortekogude poolt esitatud tegevuskavadest.

Maavalitsused esitavad Eesti Noorsootöö Keskusele eraldise kasutamise kohta tegevus- ja kuluaruande hiljemalt lepinguperioodile järgneva kalendriaasta 15. jaanuariks.

Maakondlikud noortekogud tegutsevad ülevaate koostamise hetkel 14 maakonna territooriumil. Rapla maakonna noortekogu ülevaate koostamise perioodil ei tegutsenud, maavalitsuse noorsootõtaja sõnul üritatakse noortekogu taaskäivitada 2008. aasta sügisel.

15 loodud maakondlikust noortekogust 13 tegutseb osaluskoguna st ei oma kehtiva seadusandluse kohaselt juriidilist vormi. Järva ning Pärnu maakondade noortekogud on registreeritud mittetulundusühendustena. Ennast osaluskoguna defineeriv Lääne maakonna noortekogu on maavalitsuse juures tegutsev osaluskogu ent projektitegevusi teostab MTÜ Noorte Vaba Aeg kaudu. Noortekogu tegevuseks ette nähtud riigieelarvelise eraldise kasutamiseks on Lääne Maavalitsuse ning MTÜ Noorte Vaba Aeg vahel sõlmitud koostööleping.

Maakondlike noortekogude asutamise ajad ning juriidilised vormid on maakonniti esitatud tabelis number 1 – maakondlike noortekogude asutamine ja juriidiline vorm.

Tabel 1 – Maakondlike noortekogude asutamine ja juriidiline vorm

MAAKOND	ASUTAMISE AEG	JURIIDILINE VORM
Harju	2006 aprill	osaluskogu
Hiiu	2006 märts	osaluskogu
Ida-Viru	2006 mai	osaluskogu
Jõgeva	2006 november	osaluskogu
Järva	2005 detsember	MTÜ Järvamaa Noortekogu
Lääne	2006 jaanuar	osaluskogu ³
Lääne-Viru	2006 august	osaluskogu
Põlva	2006 mai	osaluskogu
Pärnu	2006 märts	MTÜ Pärnumaa Noorte Liit
Rapla	2006 märts	osaluskogu
Saare	2000	osaluskogu
Tartu	2006 märts	osaluskogu
Valga	2006 märts	osaluskogu
Viljandi	2006 aprill	osaluskogu
Võru	2006 jaanuar	osaluskogu

³Noortekogu projektitegevusi viiakse ellu MTÜ Noorte Vaba Aeg alt

Maakondlike noortekogude liikmeid on ülevaate koostamise hetkel 221

Sooliselt moodustavad enamiku naissoost liikmed (71%). Naissoost liikmed on selgelt enamuses kõigis noortekogudes peale Saare maakonna noortekogu. Varasematel aastatel on selline olukord olnud eranditult kõigis maakondades.

Selge enamus noortekogude liikmetest on määratletavad organiseerumata noortena. Maakondlike noortekogude liikmetest moodustavad organiseerumata noored 65%.

Õppivad noored moodustavad noortekogude liikmeskonnast valdava enamuse. Ligi 94% noortekogude liikmetest õpib kas üldharidus-, kutse- või kõrgkoolides. 6% noortekogude liikmetest töötavad.

Noortekogude liikmed jäävad kõik vanusevahemikku 14-26 aastat.

Andmed maakondlike noortekogude liikmeskonna kohta 2008. aastal on maakonniti esitatud tabelis number 2 – maakondlike noortekogude liikmed 2008. aasta aprillis.

Tabel 2 – Maakondlike noortekogude liikmed 2008. aasta aprillis

MAAKOND	LIIKMEID	MEHI	NAISI	ORGANISEE- RUNUD	ORGANISEE- RUMATA	ÕPPIV ⁴	TÖÖTAV	VANUS
Harju	6 ⁵	2	4	1	5	6	0	15-24
Hiiu	10	1	9	0	10	10	0	15-26
Ida-Viru	10	2	8	6	4	8	2	15-24
Jõgeva	16	6	10	16	0	16	0	16-21
Järva	31	8	23	15	16	31	0	16-25
Lääne	22	6	16	1	21	22	0	14-25
Lääne-Viru	12	5	7	0	12	12	0	15-19
Põlva	12	4	8	2	10	10	2	18-25
Pärnu	29	11	18	-	-	29	0	14-24
Rapla	-	-	-	-	-	-	-	-
Saare	10	6	4	0	10	9	1	15-20
Tartu	14	1	13	7	7	13	1	15-26
Valga	11	3	8	0	11	11	0	16-20
Viljandi	30	9	21	-	-	24	6	16-26
Võru	8	1	7	8	0	7	1	17-25
KOKKU	221	65	156	56	106	208	13	14-26

⁴Üldhariduskool, kutsekool, kõrgkool. Kooli kõrvalt töötavad liikmed on määratletud kui õppivad.

⁵Andmete kogumise ajal käimas liikmeskonna vahetus, liikmete arv kasvab 20 liikmeni

Noortekogude juhtide ja noorsootöötajate sõnul on selline liikmelisuse struktuur üks noortekogu tegevust raskendavatest asjaoludest. Põhi- või keskkooli lõppedes liigub väga suur osa noori kodukohast eemale õppima ning ei saa senise aktiivsusega osaleda ka noortekogu tegevuses. Uute, aktiivsete liikmete leidmine on aga osutunud raskeks.

Ülevaates kasutatud andmed noortekogude liikmeskonna kohta on kogutud vahemikus 25.03.2008-09.04.2008 maakondlike noortekogude juhtide ning maavalitsuste noorsootöötajatega peetud telefonivestluste käigus.

Maakondlike noortekogude liikmeskonna kujunemisel on võimalik eristada kolme erinevat meetodikat. Kaheksa noortekogu liikmed leitakse noorte enda initsiatiivil ilma teiste institutsioonide (KOV, NÜ, NV) suunamiseta. Kolme noortekogu puhul eeldatakse kohalike omavalitsustelt enda esindajate) määramist maakondliku noortekogu koosseisu. Neli noortekogu on otsustanud kombineeritud süsteemi kasuks st noortekogu liikmed leitakse samal ajal nii omavalitsuste kaudu kui ka on noortel noortekoguga võimalik liituda omal initsiatiivil või maakonnas tegutsevate noorteühenduste kaudu.

Selgeid kasutegureid ühe või teise süsteemi kasuks on raske esile tuua. Lähemal vaatlusel selgub, et noortekoguga omal initsiatiivil liitunud organiseerumata noored on aga aktiivsemad kui teiste organisatsioonide või omavalitsuste poolt maakondliku noortekogu koosseisu delegeeritud liikmed. Noorte enda initsiatiivile tuginemine tagab ka oluliselt paremini senini organiseerumata noorte kaasamise. Teiste organisatsioonide või omavalitsuste poolt delegeeritud liikmed on üldjuhul juba aktiivsed ka teistes organisatsioonides ning peavad jagama enda aega mitmete tegevuste vahel. Maakondlikud noortekogud ei suuda aga edukalt konkureerida noorte jaoks lähemal asuvate võimalustega. Vähemalt üks maakondlik noortekogu (Valga) on hiljuti otsustanud delegeeritud süsteemilt üle minna noorte enda initsiatiivile kuna teiste organisatsioonide poolt delegeeritud liikmed ei osalenud noortekogu töös soovitud aktiivsusega.

Andmed maakondlike noortekogude liikmeskonna kujunemise kohta maakonniti on esitatud tabelis number 3 – maakondlike noortekogude liikmete valimine.

Tabel 3 – Maakondlike noortekogude liikmete valimine

MAAKOND	LIIKMETE VALIMINE
Harju	Iga KOV saadab enda esindajad.
Hiiu	Noored liituvad noortekoguga omal initsiatiivil.
Ida-Viru	Noored liituvad noortekoguga omal initsiatiivil.
Jõgeva	Kombineeritud süsteem. KOVid saavad määrata enda esindajad kuid liikmeks on võimalik saada ka omal initsiatiivil.
Järva	Iga KOV saab saata 2-4 liiget. Lisaks kuuluvad noortekogusse maakonnas tegutsevate noorteühenduste juhid. Uued liikmed kinnitab üldkoosolek.
Lääne	Noored liituvad noortekoguga omal initsiatiivil.
Lääne-Viru	Kombineeritud süsteem. Iga maakonna kool saab määrata kuni kaks esindajat kuid liikmeks on võimalik saada ka omal initsiatiivil.
Põlva	Noored liituvad noortekoguga omal initsiatiivil.
Pärnu	Noored liituvad noortekoguga omal initsiatiivil kuid noortekogusse kuuluvad ka piirkonna õpilasesinduste esindajad.
Rapla	Üritab uusi liikmeid leida läbi KOVide.
Saare	Noored liituvad noortekoguga omal initsiatiivil.
Tartu	Noored liituvad noortekoguga omal initsiatiivil, lähtutakse regionaalsuse printsiibist, et igast omavalitsusest oleks 1-2 liiget.
Valga	Noored liituvad noortekoguga omal initsiatiivil.
Viljandi	Igast KOVist saadetakse kas noortevolikogu või omavalitsuse poolt noortekogusse kaks põhiliiget ja üks asendusliige.
Võru	Noored liituvad noortekoguga omal initsiatiivil.

Andmed on kogutud maavalitsuste poolt Eesti Noorsootöö Keskusele esitatud aruannetest, Eesti Noorteühenduste Liidu poolt läbi viidud noortekogude ankeetküsitlusest ning noortekogude juhtide ja maavalitsuste noorsootöötajatega peetud telefonivestluste käigus.

RIIGIELARVELISE ERALDISEGA TOETATUD TEGEVUSED 2007. AASTAL

Ülevaade tugineb maavalitsuste poolt Eesti Noorsootöö Keskusele esitatud riigieelarvelise eraldise kasutamise tegevusaruannetel.

Maakondlikud noortekogud algatasid 2007. aastal 128 tegevust. Arvestatud on ka Kuressaare Noortevolikogu tegevustega. Erinevates töörühmades osalemist ning koostööd maavalitsustega on ülevaates vaadeldud eraldi, noortekogu juhtimisega seotud tegevusi (30 õnnestunud, 1 ebaõnnestunud) ning materjalide tootmist (8 juhul) ülevaate koostamise käigus vaadeldud ei ole. Vaadeldud on koos nii korraldatud (86 juhul) kui osaletud (36 juhul) tegevusi.

Vaadeldud 128 alustatud tegevuse seast selgub aruannetest, et 9 tegevust (noortekogude endi hinnangul) ei õnnestunud⁶. Siinhulgas on aruannetes korduvalt kajastatud tegevused noortekogude suvelaagri ning Eesti Noorsootöö Keskuse poolt korraldatud noortekogude koostöökohtumise osas arvestatud üheks ürituseks. Ebaõnnestunud ettevõtmised moodustavad ligi 7% alustatud tegevustest. Ära tuleb märkida asjaolu, et viis ebaõnnestunud tegevust üheksast hõlmas koostööd teiste osaluskoegade või organisatsioonidega. Õnnestunud või osaliselt õnnestunud tegevusi jääb seega 119.

Maakondlike noortekogude poolt 2007. aastal alustatud tegevuste jaotus liigiti on esitatud tabelis number 4 – maakondlike noortekogude õnnestunud tegevused liigiti.

Tabel 4 – Maakondlike noortekogude alustatud tegevused liigiti

TEGEVUS	ÕNNESTUNUD	EBAÕNNESTUNUD
Koolitused	28	1
Noortekogu tutvustavad tegevused	14	0
Seminarid	13	0
Meelelahutusüritused	12	1
Tegevused omavalitsustes või omavalitsustega	11	0
Koostöö teiste noortekogudega	8 ⁷	3 ⁸
Rahvusvahelised projektid	8	1
Heategevusüritused	7	0
Tunnustusüritused	4	0
Muud üritused	3	0
Uuringud	3	0
Ekskursioonid	2	0
Info levitamiseks mõeldud tegevused	2	0
Koostöö omavalitsusliitudega	2	0
Koostöö teiste noorteühendustega	1	1
Konkursid	1	2
KOKKU:	119	9

⁷Siinhulgas ENTK poolt korraldatud noortekogude koostöökohtumine Kloogarannal arvestatud üheks

⁸Siinhulgas maakondlike noortekogude ühine suvelaager arvestatud üheks

⁶Ebaõnnestunud tegevuste all on mõeldud tegevusi mis on tegevusaruannetes ära märgitud kuid tegevuse tulemuslikkust on aruande esitaja nimetanud ebaõnnestunuks või tegevus jäi ära.

Selgelt enimlevinud tegevuse liik on koolituste korraldamine mis moodustab edukalt läbi viidud tegevustest ligi 24%. Sellele järgnevad tegevused noortekogu tutvustamiseks ligi 12% ning erinevad seminarid/konverentsid mis moodustavad ligi 11%. Noortekogu liikmete motiveerimiseks või laiemale avalikkusele suunatud meelelahutused moodustavad noortekogude tegevusest ligi 10%.

Kõige vähemlevinud tegevuse vormid on konkursside korraldamine ning koostöö teiste omavalitsuste ja noorteorganisatsioonidega. Tegevusaruannete põhjal ei saa aga teha üldistavaid järeldusi noortekogude ja noorteühenduste koostöö kohta üldiselt kuna suur osa koostööst toimub ilma kuludeta ja erinevate muude ürituste raames.

Tabel 5 – Maakondlike noortekogude algatatud tegevused maakonniti⁹

MAAKOND	ÕNNESTUNUD	EBAÕNNESTUNUD
Tartu	14	1
Ida-Viru	13	
Lääne-Viru	12	
Põlva	12	
Valga	10	2
Järva	9	3
Viljandi	9	
Lääne	8	
Võru	8	
Jõgeva	7	1
Hiiu	6	
Harju	4	3
Saare (Kuressaare)	3	
Rapla	3	1
Pärnu	3	
KOKKU:	121	11

⁹Võrdluses tabeliga 4 on oluline ära märkida, et tabelis 5 ei ole korduvaid tegevusi välja võetud ega kokku arvestatud (vt tabel 4 märkused 6 ja 7)

Nii tegevuste üldist arvu kui tegevusi maakondade kaupa vaadeldes tuleb meeles pidada, et Eesti Noorsootöö Keskusele esitavad aruanded maavalitsused ja ainult noortekogude tegevuse selles osas mis lepingu alusel aruandmisele kuulub. Olukorra illustreerimiseks saab ülevaate koostamise juures esile tuua näiteks Pärnu maakonnas tegutseva noortekogu näidet kus esitatud tegevusaruandes on toodud kolm tegevust aga Pärnumaa Noorte Liidu 2007. aasta üldises tegevusaruandes on 15 erinevat tegevust mis ei ole seotud noortekogu juhtimise või materjalide tootmisega. Kehtiv tegevusaruande vorm on üldistav ning ei anna terviklikku ülevaadet noortekogude tegevusest.

Maakondlike noortekogude poolt algatatud tegevustest maakondade lõikes annab ülevaate tabel number 5 – maakondlike noortekogude algatatud tegevused maakonniti.

Maakondlike noortekogude poolt korraldatud koolituste jaotus teemade lõikes on esitatud tabelis number 6 – maakondlike noortekogude poolt edukalt korraldatud koolitused 2007. aastal.

Vaieldamatult populaarseim koolitusteema on olnud meeskonnatöö. Mitmed noortekogud peavad edukat meeskonnatööd ka üheks noortekogu toimimise põhialuseks. Projektikoolitusi on erinevas vormis ellu viidud viiel korral ent realsuses kirjutavad noortekogud projekte pigem vähe või üldse mitte. Jättes seega kasutamata mitmeid häid lisarahastuse leidmise võimalusi. Projektide rahastamise võimaluste kasutamise juures saab selgelt esile tuua ka maavalitsuse koordineerivat

rolli. Olukorras kus maavalitsuse noorsootöötaja on realselt huvitatud ja toetav noortekogu tegevuste osas on noortekogude aktiivsus ja võimalused projektitegevusteks osutunud oluliselt paremaks kui olukorras kuis maavalitsuse huvi on pigem madal või puudub üldse.

Tabel 6 – Maakondlike noortekogude poolt edukalt korraldatud koolitused 2007. aastal

KOOLITUSE TEEMA	KOOLITUSTE ARV
Meeskonnatöö	8
Projektkoolitused	5
Läbirääkimised ja suhtlemine avalikkusega, väitlemine	3
Ürituste korraldamine ja läbiviimine	2
Ühine koolitus-arutelu noorsootöötajate-huvijuhtidega	2
Motivatsioonikoolitus	1
Esmaabikoolitus	1
Organisatsiooni loomine, planeerimine, juhtimine	1
Riigikogu simulatsioon	1
Uuringud ja nende läbiviimine	1
Töögrupid ja nende juhtimine	1
Seikluskoolitus	1
Koolilehe koostamise koolitus	1
KOKKU:	28

Noortekogude poolt korraldatud tegevustes osalenud noorte hulka ei ole võimalik vaadelda kuna noortekogud ei esita aruannetes tegevustes osalenute arvu. Noortekogude poolt korraldatavad tegevused on üldjuhul avatud kõigile huvitatud noortele. Koolituste osas on võimalik teha vahet peamiselt noortekogu liikmetele suunatud koolitustel ning koolitustel kuhu on oodatud ka teised huvitatud. 2007. aastal korraldatud 28 koolitusest täpselt pooled oli selgelt suunatud noortekogude liikmetele. Ülejäänud koolitused olid suunatud laiemalt väljapoole.

NOORTEKOGUDE KOOSTÖÖ MAAVALITSUSTE JA TEISTE ORGANISATSIOONIDEGA

Noortekogu eesmärkide saavutamiseks on oluline, et selle esindajad oleks kaasatud võimalikult paljudesse aruteludesse ning eelkõige otsustamisse sellistes valdkondades nagu maakonna üldareng (regionaalne areng), ühiskondlik transport, keskkond, haridus, noorsootöö, kuriteoennetus jne. Noortekogu peab tagama noortele võimaluse rääkida kaasa otsustusprotsessides ning olla rohkem kaasatud otsuste tegemisse, mis puudutavad noorte elu, omada võrdseid võimalusi ning aktiivsemalt osaleda ühiskonnas ja ühiskondlikus elus. Noortekogu peab olema sidevahend noorte, maavalitsuse ja omavalitsuste vahel.

Maakondliku noortekogu mõjusust oma eesmärkide saavutamisel on võimalik hinnata noortekogu esindatuse järgi maavalitsuse komisjonides ja töörühmades. Samuti on võimalik vaadelda aruannetes toodud andmeid koostumistest maavalitsuse esindajate ning teiste organisatsioonidega.

Maakondlike noortekogude esindatusest erinevates töörühmades ja komisjonides annab ülevaate tabel number 7 – maakondliku noortekogu osalemine töörühmades ja komisjonides.

Tabel 7 – Maakondliku noortekogu osalemine töörühmades ja komisjonides

MAAKOND	ANK komisjon	Arengudokumendid	Muu MV komisjon / nõukogu
Harju	1		Teavitamis ja nõustamis-nõukogu
Hiiu	1		tervisenõukogu
Ida-Viru	1		
Jõgeva	1		
Järva	1	Järvamaa arengulepe, „Turvaline Järvamaa 2008-2013“ arengukava	kehalise kasvatuse ja spordi nõukogu
Lääne	1		Maakonna noorsootöö ümarlaud
Lääne-Viru	1	Noorsootöö arengukava	
Põlva			
Pärnu	1	Osalemine arengukava tööprotsessis	
Rapla	1		
(Kuressaare)	1		
Tartu	1		
Valga	1		
Viljandi	1	Noorsootöö arengukava	Kuriteoennetuslike projektide komisjon
Võru	1	Arengukava noorsootöö osa	

Esitatud aruannetele tuginedes saab järeldada, et noortekogude esindajad on enamasti kaasatud otseselt noori puudutavatesse komisjonidesse kuid juhul kui maavalitsuste juures tegutseb teisi komisjone, on noortekogu esindajate määramine komisjoni liikmeks pigem erandiks. Avatud Noortekeskuste projektikomisjonides on aruannete kohaselt noortekogu esindatud kõigis maakondades peale Tartu ja Põlva maakondade. Erinevate arengukavade koostamisse olid noortekogud 2007. aastal kaasatud vaid Järva, Lääne-Viru ning Võru maakondades. Muudesse maavalitsuse komisjonidesse olid noortekogude esindajad kaasatud viie maavalitsuse juures.

Maavanemaga kohtusid 2007. aasta jooksul noortekogud 60% juhtumitel (maavanemaga ei kohtunud Viljandi, Ida-Viru, Järva, Rapla, Lääne-Viru, Pärnu maakondade noortekogud).

Teiste organisatsioonidega (sh noorteühendused) on noortekogude koostöö kesine. Eesti Noorteühenduste Liidu poolt läbi viidud ankeetküsitluses on esile toodud koostööd Valga Rockiklubiga, õpilasmavalitsustega, noortekeskustega, noorteraadioga, kohalike noorte osaluskogudega, Tegusate Eesti Noortega, Eesti Noorteühenduste Liiduga, Eesti Skautide Ühinguga, Reformierakonna Noortekoguga ning omavalitsuste liitudega. Eesti Noorsootöö Keskusele esitatud tegevusaruannete põhjal aga ei saa teha üldistavaid järeldusi noortekogude ja noorteühenduste koostöö kohta üldiselt kuna suur osa koostööst toimub ilma kuludeta ja erinevate muude ürituste raames. Ülevaate koostamise ajal kättesaadavatele allikatele tuginedes saab teha üldise järelduse, et noortekogude aktiivne suhtlemine teiste organisatsioonidega on pigem erand kui reegel.

NOORTEKOGUDE OMAVAHELINE KOOSTÖÖ

Noortekogude omavaheline koostöö oli 2007. aastal tagasihoidlik. Tegevusaruannetes ja suhtlusel noortekogude ning noorsoonõunikega märgiti koostööd teiste maakondlike noortekogudega kümne noortekogu puhul (Pärnu, Valga, Harju, Võru, Hiiu, Viljandi, Ida-Viru, Lääne-Viru, Tartu, Järva) viieteistkümnest (koos Kuressaarega). Omavahelise koostöö osas on enamasti piirdutud noortekogude tegevusega tutvumise ning infovahetusega.

Noortekogude võrgustiku arendamiseks algatasid Eesti Noorsootöö Keskus ja Eesti Noorteühenduste Liit koostöös projekti noortekogude omavahelise koostöö edendamiseks alates 2008. aasta algusest. Projekti teostamiseks eraldati Eesti Noorteühenduste Liidule riigieelarvelisi vahendeid 260 000 krooni ulatuses. Projekti raames korraldatakse kaks noortekogude ühiskoolitust, noortekogude suvekool ning iga kahe kuu tagant noortekogude koostööfoorumid jooksvate küsimuste arutamiseks. Välja antakse noortekogude käsiraamat.

RIIGIELARVELISE ERALDISEGA TOETATAVAD TEGEVUSED 2008. AASTAL

Eesti Noorsootöö Keskusele ja maavalitsuste vahel sõlmitud riigieelarvelise eralise kasutamise lepingutele lisatud maakondlike noortekogude 2008. aasta tegevuskavade alusel on maakondlikud noortekogud planeerinud 2008. aastal ellu viia 104 erinevat tegevust. Vaadeldud ei ole noortekogu juhtimisega seotud tegevusi (21), materjalide tootmist (8), kohtumisi maavalitsustega (6 juhul), osalemist komisjonides ja töörühmades (7 juhul).

Tegevused ei ole reaalselt võrreldavad 2007. aasta tegevusaruannete põhjal koostatud ülevaatega kuna esitatud tegevuskavad on kohati väga pealiskaudsed ning mitmeid tegevusi on koondatud ühiste nimetuste ja eelarveridade alla. Samuti ei ole võimalik esile tuua täpset ülevaadet koolituste teemadest kuna tegevuskavades on tihti jäetud täpsed teemad määramata. Kahe järjestikuse aasta tegevuste arvestatavaks võrdluseks ja analüüsiks on vajalik muuta noortekogude tegevusaruannete vormi ning ühtlustada sellega tegevuskava vorm. Koos tegevuskava ja tegevusaruande vormidega tuleks esitada ka juhendmaterjal nende täitmiseks.

Üldises võrdluses on jätkuvalt enimlevinud tegevused seminarid ja koolitused. Võrreldes 2007. aastaga on rohkem esile tõusnud tegevused omavalitsustes või omavalitsustega ning koostöö teiste noortekogudega. Meelelahutusürituste osakaal on seevastu langenud. Tegevuste ebapopulaarsemas otsas on jätkuvalt konkursid, uuringud, ekskursioonid ja info levitamiseks mõeldud üritused. Tabelit vaadeldes on selge, et rahvusvahelisi projekte on planeeritud eelmisel aastal toimunutest oluliselt vähem ent sedavõrd suur erinevus võib tulla projektivõimaluste hilisemast selgumisest või rahastamisest teistest allikatest peale riigieelarvelise eraldise.

Noortekogude poolt planeeritud tegevuste jaotuse kohta liigiti annab ülevaate tabel 8 – maakondlike noortekogude planeeritud tegevused 2008. aastal.

Tabel 8 – Maakondlike noortekogude planeeritud tegevused 2008. aastal

TEGEVUS	ARV
Seminarid	19
Koolitused	18
Tegevused omavalitsustes või omavalitsustega	13
Koostöö teiste noortekogudega	12
Meelelahutusüritused	9
Tunnustusüritused	6
Noortekogu tutvustavad tegevused	5
Heategevusüritused	5
Muud üritused	3
Koostöö omavalitsusliitudega	3
Koostöö teiste noorteühendustega	3
Ekskursioonid	2
Info levitamiseks mõeldud tegevused	2
Konkursid	2
Rahvusvahelised projektid	1
Uuringud	1
KOKKU:	104

PROBLEEMID JA KITSASKOHAD MAAKONDLIKE NOORTEKOGUDE TEGEVUSE JUURES

Eesti Noorsootöö Keskuse poolt vaadatuna on olulisteks kitsaskohtadeks noortekogude tegevuse läbipaistmatus ja vähene informatsioon nende tegevuse kohta, tegevus ja finantsaruannete väga ebahütlane tase ja kohati madal andmete kvaliteet, selgete juhtide puudumine noortekogude osas ning madal teadlikkus noorte osaluskoegade olulisuse kohta maavalitsuste ja omavalitsuste tasandil.

Ühtlasi on maakondlike noortekogude endi ja maavalituste hinnangul on esile toodud mitmeid kitsaskohti. Tabelis number 9 on esitatud esile toodud probleemid esinemise sageduses. Ülevaate koostamisel on tuginetud maavalitsuste poolt Eesti Noorsootöö Keskusele esitatud tegevusaruannetele, Eesti Noorteühenduste Liidu poolt 2008. aasta aprillis läbi viidud maakondlike noortekogude ankeetküsitluse vastustele ning osaliselt ka noortekogude juhtide ja maavalitsuste noorsootöötajatega peetud telefonivestlustele.

Tabel 9 – Maakondlike noortekogude tegevusel esinevad probleemid

PROBLEEM	SAGEDUS
Vähene ressurss (rahastamine) noortekogu tegevuseks	10
Kogunemisvõimalusi vähe, raskendatud	6
Noorte vähene ajaressurss, suhtlemiseks vähe aega	6
Uute liikmete leidmine on raske	5
Noortekogu ja selle eesmärkide vähene tundus, madal teadlikkus noorte osalusest	4
Halb koostöö noortekogu koordinaatoritega, aja- ja huvipuudus maavalitsuses	3
Toetajate vähesus (sponsorid, koostööpartnerid)	3
Reaalseid võimalusi otsuste langetamisel osaleda on vähe	2
Üleriigilise koordineerimise puudumine	2
Riiklik tegevustoetus jõuab kohale liiga hilja	2
Juriidilise vormi puudumine	2
Kakskeelsus Ida-Virumaal	1
Omavalitsuste erinev tase ja madal huvi	1
Liiga palju loodetakse olemasolevatele juhtidele	1

Selgelt 2/3 noortekogude puhul toodi esile vähese ressursi probleemi. Koolituste ja ühisürituste korraldamine koos heade koolitajate ja võimalikult paljusid noori kaasavate teemadega on üsna kulukas ja noortekogud sooviksid neid tegevusi kasutada senisest oluliselt rohkem. Levinumate probleemidena toodi esile ka kogunemisvõimaluste vähesust. Osaluskogude puhul on tegemist maakonna tasandil tegutsemisele iseloomuliku probleemiga kuna noortekogude liikmed paiknevad maakonnas hajali. Noorte vähene ajaressurss ja uute liikmete leidmise probleemid võib omavahel siduda kuna ka uute liikmete leidmisel toodi kaudse põhjusena takistuste seas esile just ajapuudust. Veel tõusid mitme maakonna puhul esile noortekogu ja osaluse vähene tundus, halb koostöö maavalitsustega ning toetajate vähesus.